

Agder fylkeskommune

18. september 2026

Regional kompetansestrategi for Agder 2030

Voksenopplæringsforbundet (Vofo) takker for muligheten til å gi innspill til forslag til regional kompetansestrategi for Agder 2030. Vofo er studieforbundenes interesseorganisasjon og arbeider for å fremme organisert læring ved siden av det formelle utdanningssystemet.

Vofo støtter strategiens mål om økt sysselsetting, bedre samsvar mellom kompetansetilbud og samfunnets behov og en samlet innsats for å tiltrekke og beholde kompetanse. Strategien har et relevant utfordringsbilde og legger stor vekt på samarbeid, fleksible opplæringstilbud, inkludering og livslang læring. Samtidig mener vi at planen i for liten grad anerkjenner studieforbundene og den organiserte læringen i frivillig sektor som en del av det regionale kompetansesystemet. Strategiens aktøroversikt omtaler frivillig sektor, men gir ikke studieforbundene en tydelig rolle som utdannings- og opplæringsaktører.

Studieforbundene arrangerte i 2025 2910 kurs for 27 408 deltakere i agder¹.

Sammendrag av Vofos prioriterte standpunkter

1. **Strategi 1.2 og 2.2 må utvides slik at studieforbund og frivillige organisasjoner må inngå som et eget virkemiddel.**
2. **Gjennomføringen må sikre fast medvirkning fra studieforbundene og frivillig sektor, og kunnskapsgrunnlaget må også omfatte kompetanseutvikling, deltakelse og læringsbehov utenfor det formelle utdanningssystemet.**

Studieforbundene er en del av kompetanseinfrastrukturen

Strategien omtaler frivillig sektor som en arena for blant annet inkludering, språkpraksis og sosial deltakelse. Dette er positivt, men frivillige organisasjoner er også viktige læringsarenaer.

Studieforbundene er en infrastruktur for organisert læring i frivillige organisasjoner og lokalsamfunn. De kobler offentlige midler til studieplaner, pedagogisk veiledning, kvalitetssikring, dokumentasjon, kursbevis og lokal gjennomføring. Disse støttefunksjonene gjør det mulig å tilby lavterskel, planlagt og etterprøvable læring utenfor det formelle utdanningssystemet.

Denne læringen kan bidra til faglige og praktiske ferdigheter, mestring, inkludering, kulturarv, organisasjonskompetanse, demokratisk praksis, lokal kapasitet og frivillig mobilisering. Mange tilbud ivaretar flere formål samtidig. Språktrening kan bidra til både kompetanseutvikling, inkludering og deltakelse, mens opplæring i beredskap, organisasjonsarbeid eller digitale ferdigheter kan ha verdi både i arbeidslivet og i lokalsamfunnet.

¹ <https://www.vofo.no/statistikk/alle/agder>

Vofo foreslår derfor at studieforbundene omtales særskilt i strategiens oversikt over aktører og roller.

1. Merknad til strategi 1.2: Økt tilgang til utdanning og opplæring

Vofo støtter strategiens vektlegging av fleksible, desentraliserte og tilpassede opplæringstilbud. Tiltakene under strategi 1.2 er imidlertid i hovedsak knyttet til videregående opplæring, fagskoler, høyskoler og universiteter.

For mennesker som står utenfor arbeidslivet, har lav formell utdanning eller trenger en gradvis vei videre, kan korte og lokalt tilgjengelige læringstilbud være et viktig første skritt. Opplæring Frivillig voksenopplæring kan gi deltakerne mulighet til å oppleve mestring, utvikle ferdigheter og bli motivert for videre læring. Vofo har tidligere framhevet at slike tilbud finnes lokalt og kan supplere formell utdanning og arbeidsrettet kvalifisering for eksempel gjennom mestringskurs i studieforbundet funkis².

Organisert læring i frivillig sektor skal ikke erstatte det offentliges ansvar for utdanning og kvalifisering. Den kan imidlertid supplere formelle tilbud, redusere terskelen for deltakelse og bidra til at flere finner en vei videre til utdanning, arbeid og samfunnsdeltakelse.

Vofo foreslår følgende nye punkt:

1.2.5 Organisert læring i frivillig sektor

Agder fylkeskommune skal samarbeide med studieforbundene og frivillige organisasjoner om å utvikle tilgjengelige og lokalt forankrede læringstilbud. Tilbudene skal supplere formell utdanning og bidra til mestring, inkludering, grunnleggende ferdigheter, språkpraksis, samfunnsdeltakelse og motivasjon for videre læring.

Merknad til strategi 2.1: Samhandling og kartlegging av kompetansebehov

Vofo støtter ambisjonen om et kontinuerlig oppdatert kunnskapsgrunnlag og strukturert samhandling mellom kompetanseaktørene i Agder.

Kartleggingen av kompetansebehov bør ikke bare bygge på etterspørselen etter arbeidskraft og vurderinger fra formelle utdanningsinstitusjoner. Frivillige organisasjoner og lokale kursarrangører møter mennesker med ulike forutsetninger og fanger opp læringsbehov og barrierer som ikke nødvendigvis blir synlige i arbeidsmarkedsstatistikken.

Studieforbundene har kontakt med organisasjoner, fagmiljøer og lokale kursarrangører på tvers av kommuner og samfunnsområder. De kan bidra med kunnskap om blant annet:

- lokale læringsbehov og deltakelseshindringer
- behov for språk- og inkluderingsrettede tilbud
- organisasjons- og demokratikompetanse
- digital kompetanse og digital dømmekraft
- beredskap, førstehjelp og lokal mobilisering
- praktiske ferdigheter, kulturkunnskap og kulturarv

² <https://www.funkis.no/>

Vi foreslår følgende tillegg til punkt 2.1.1:

Studieforbundene og relevante frivillige organisasjoner skal inngå i den strukturerte samhandlingen og bidra med kunnskap om lokale læringsbehov, barrierer for deltakelse og kompetanseutvikling utenfor det formelle utdanningssystemet.

Merknad til strategi 2.2: Kompetanseutvikling i henhold til arbeidslivets behov

Kompetansestrategien skal møte både arbeidslivets og samfunnets behov. Vofo mener derfor at overskriften til strategi 2.2 blir for snever.

Kompetanse utvikles på tvers av utdanning, arbeid, fritid og frivillig engasjement. Opplæring i blant annet ledelse, styrearbeid, samarbeid, beredskap, språk og digitale ferdigheter kan være relevant både i arbeidslivet og for deltakelse i lokalsamfunnet.

Vi foreslår følgende endrede overskrift:

Strategi 2.2 Kompetanseutvikling i henhold til samfunnets og arbeidslivets behov

Vi foreslår også følgende tillegg til punkt 2.2.1:

Studieforbundene og frivillige organisasjoner skal involveres når deres læringstilbud kan supplere formelle utdanningstilbud og bidra til å møte regionale og lokale kompetansebehov.

Merknad til strategi 3.1: Partnerskap for regional utvikling

Vofo støtter målet om å etablere et helhetlig økosystem for kompetanseutvikling, innovasjon og tilgang på arbeidskraft.

Et helhetlig kompetansesystem må også omfatte den organiserte læringen som skjer i frivillig sektor. Studieforbundene kan bidra til å omsette regionale prioriteringer til konkret læringsaktivitet gjennom medlemsorganisasjoner og lokale kursarrangører.

Vofo foreslår følgende tillegg til punkt 3.1.1:

De strukturerte dialogarenaene skal inkludere studieforbundene og frivillig sektor som kompetanseaktører og samarbeidspartnere i utvikling og lokal gjennomføring av læringstiltak.

Aktører og roller i det regionale kompetansearbeidet

Studieforbundene er ikke uttrykkelig nevnt i strategiens oversikt over aktører. Dette skaper uklarhet om deres rolle i kompetansearbeidet.

Vofo foreslår at følgende avsnitt tas inn:

Studieforbundene

Studieforbundene er en infrastruktur for organisert læring i frivillige organisasjoner og lokalsamfunn. De kobler offentlige tilskudd til studieplaner, pedagogisk veiledning, kvalitetssikring, dokumentasjon, kursbevis og lokal gjennomføring. Studieforbundene bidrar til at frivillige organisasjoner kan tilby tilgjengelig, planlagt og etterprøvbar læring utenfor det formelle utdanningssystemet. Aktiviteten bidrar blant annet til kompetanse, mestring, inkludering, kulturarv, utvikling, demokratisk deltakelse, beredskap og frivillig mobilisering.

Gjennomføring

Strategien legger til grunn et bredt og forpliktende samarbeid. Gjennomføringsdelen bør tydeliggjøre hvordan studieforbundene og frivillig sektor skal involveres i oppfølgingen.

Vofo foreslår følgende tillegg:

Agder fylkeskommune skal etablere regelmessig dialog med studieforbundene og relevante frivillighetsaktører om oppfølging av kompetansestrategien. Dialogen skal brukes til å identifisere læringsbehov, utvikle samarbeidstiltak og følge opp hvordan organisert læring i frivillig sektor bidrar til strategiens mål.

Avslutning

Vofo støtter hovedretningen i Regional kompetansestrategi for Agder 2030. Strategiens mål nås best dersom hele bredden av læringsarenaer i regionen mobiliseres.

Studieforbundene representerer en eksisterende infrastruktur for lokal, fleksibel og organisert læring. En tydeligere inkludering av studieforbundene i aktøroversikten, kompetansesamarbeidet og gjennomføringen vil styrke Agders mulighet til å nå innbyggere som ikke alltid nås gjennom det formelle utdanningssystemet.

Vofo stiller gjerne sin kompetanse og sitt nettverk til disposisjon i det videre arbeidet med strategien.

Med hilsen

Voksenopplæringsforbundet

Stian Juell

generalsekretær

Torgeir Toppe

politisk seniorrådgiver